

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ & ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

του Νίκου Ι. Πάζη

πτυχιούχου Τουριστικών Επιχειρήσεων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι «νέες μορφές τουρισμού» αποτελούν το πιο δυναμικό στοιχείο, που μπορεί κάτω από τις σημερινές συγκυρίες να επηρεάσει την κυρίαρχη μορφή του μαζικού τουρισμού προς μια κατεύθυνση περισσότερο συμβατή με το περιβάλλον. Ένα περιβάλλον φυσικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, ανθρωπογενές ή δομημένο, που τα τελευταία χρόνια, δέχεται σοβαρές πιέσεις από την τουριστική μεγέθυνση. Η τουριστική μεγέθυνση σε συνδυασμό και με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που έχει προκαλέσει σε ορισμένες περιοχές που είναι τουριστικά ανεπτυγμένες, μας αναγκάζει να αντιμετωπίσουμε σήμερα τη βιωσιμότητα της τουριστικής ανάπτυξης, όχι μόνο σαν οικονομικό ποσοτικό μέγεθος που εκφράζεται με τις διανυκτερεύσεις των ξενοδοχείων, τις συναλλαγματικές εισπράξεις και τις θέσεις εργασίας στις τουριστικές επιχειρήσεις, αλλά και σαν στοιχείο με ποιοτικές διαστάσεις, που εξασφαλίζει ένα ανεκτό επίπεδο ποιότητας ζωής του γηγενούς πληθυσμού.

Το εύλογο ερώτημα που τίθεται είναι: Μπορεί η Ημαθία και ειδικότερα η Νάουσα να γίνει τουριστικός προορισμός με επίκεντρο τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και πώς είναι αυτό δυνατό;

ΕΙΔΗ

1. Συνεδριακός Τουρισμός

Ο συνεδριακός τουρισμός είναι συμβατός με το περιβάλλον πρώτον γιατί εξ' ορισμού οι συμμετέχοντες σ' αυτόν λόγω της μορφωτικής τους στάθμης (επιστήμονες, στελέχη επιχειρήσεων κλπ.) έχουν ή πρέπει να έχουν ευαισθησία

στα θέματα του περιβάλλοντος και δεύτερον γιατί από τη φύση του έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει προς την κατεύθυνση της απομαζικοποίησης του τουρισμού. Και αυτό γιατί μπορεί να υποκαταστήσει αριθμητικά περισσότερους μαζικούς τουρίστες, γιατί οι δραστηριότητές του στον τόπο παραμονής ελέγχονται και ακόμα γιατί κατά κανόνα αναπτύσσεται σε περιόδους εκτός αιχμής. Ο συνεδριακός τουρισμός πέρα από τα καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα που φέρνει στο συνεδριακό τόπο, έχει και μία άλλη δυναμική στον τομέα προβολής του τόπου, που εκδηλώνεται στον ευρύτερο κοινωνικό περίγυρο που επηρεάζουν οι συνεδριακοί τουρίστες στις χώρες προέλευσής του.

Για την ανάπτυξη συνεδριακού τουρισμού πρέπει να συντρέχουν και ορισμένες προϋποθέσεις. Ο τόπος να είναι γνωστός ως τουριστικός προορισμός στο διεθνές κοινό, να διαθέτει τις απαραίτητες υποδομές (συγκοινωνίες, επικοινωνίες) και ανωδομές (μέσα φιλοξενίας, συνεδριακά κέντρα) και να εξασφαλίζει τοπική υποστήριξη, που μπορεί να έχει τη μορφή κινήτρων και την προσφορά υπηρεσιών γραμματείας και δημοσίων σχέσεων.

2. Θαλάσσιος Τουρισμός

Ο θαλάσσιος τουρισμός, και σαν τέτοιο εννοούμε τον ολιγοήμερο ή μιας ημέρας τουρισμό των θαλαμηγών και των κρουαζιερόπλοιων, είναι κι αυτός μία από τις μορφές ήπιου τουρισμού εφόσον δεν έχει τον χαρακτήρα της μαζικής και πολυήμερης παρουσίας αυτών που συμμετέχουν στις περιηγήσεις, στον τόπο που επισκέπτονται. Οι προσεγγίσεις όμως των σκαφών στα λιμάνια και τις μαρίνες και ο ελλιμενισμός σ' αυτά προϋποθέτει τις απαραίτητες υποδομές και τα προστατευτικά μέτρα που θα αυξάνουν σε σημαντικό

βαθμό την προστασία του περιβάλλοντος. Συνυφασμένο με το προηγούμενο είναι η δημιουργία *Οικολογικών Μαρινών* τα τελευταία χρόνια σε πολλές ευαίσθητες νησιωτικές περιοχές ανά τον κόσμο.

3. Θεραπευτικός Τουρισμός

Ο *θεραπευτικός τουρισμός* που συνδέεται βέβαια με την ύπαρξη ιαματικών πηγών στους τόπους όπου αναπτύσσεται, εμφανίζεται σήμερα με μια διευρυμένη μορφή, καθώς προσφέρει πέρα από τις καθαρά θεραπευτικές υπηρεσίες και μια σειρά υπηρεσιών χαλάρωσης και ψυχικής υγείας στους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας, αλλά και σε άτομα που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα και έχουν ανάγκη αποκατάστασης και επανόρθωσης της διαταραγμένης ψυχικής τους κατάστασης μέσω ενός οργανωμένου κέντρου. Ο θεραπευτικός τουρισμός όχι μόνο αξιοποιεί τους φυσικούς πόρους (θερμές πηγές, ήπιο κλίμα) αλλά επιτελεί και κοινωνική αποστολή στο βαθμό που μπορεί να είναι χρήσιμος σε συνανθρώπους μας που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα. Ο θεραπευτικός τουρισμός μπορεί να συνδυαστεί και με την *θαλασσοθεραπεία*, μία μορφή τουρισμού που τα τελευταία χρόνια άρχισε να εφαρμόζεται και στη χώρα μας (βλ. Χερσόνησο Κρήτη).

4. Αθλητικός Τουρισμός

Ο *αθλητικός τουρισμός* ανήκει στις μορφές εκείνες που έχουν και ιδεολογικό περιεχόμενο, το «αθλητικό ιδεώδες» και επειδή κατά κανόνα οι συμμετέχοντες σ' αυτόν είτε ως αθλητές, είτε ως θεατές, έρχονται σε επαφή με το ύπαιθρο, με τη φύση, έχουν μια ιδιαίτερη ευαισθησία προς το περιβάλλον. Υπάρχουν κέντρα και στην Ελλάδα, όπου η οργάνωση αθλητικών συναντήσε-

Οργανωμένη γευσιγνωσία κρασιών

ων και γενικότερων εκδηλώσεων, έχουν δημιουργήσει μια μόνιμη πελατεία επισκεπτών, που διαμορφώνουν την παραπάνω μορφή τουρισμού. Η ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού μπορεί να συμβάλλει και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και να δημιουργήσει προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και του *χειμερινού τουρισμού*.

5. Αγροτικός Τουρισμός

Η μορφή αυτή έχει σαν στόχο την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο, ιδίως των μικρών οικογενειακών ξενοδοχείων ή των δραστηριοτήτων σωματείων, δήμων ή τοπικών φορέων. Αναφέρεται στις δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού, οι οποίες εντάσσονται στον αγροτικό χώρο και στα πλαίσια του αγροτικού περιβάλλοντος και της αγροτικής ζωής (είναι πολύ περιοριστική η άποψη που συνδέει το φαινόμενο του Αγροτικού Τουρισμού με την ανάληψη από τουρίστες απασχολήσεων σε περιόδους αιχμής ή σε περιόδους που υπάρχει έλλειψη εργατικών χεριών). Ο αγροτουρισμός αναφέρεται σε μορφές ή κατηγορίες τουριστικών δραστηριοτήτων που εντάσσονται οργανικά και αρμονικά – οικονομικά, κοινωνικά, φυσικά – στον αγροτικό χώρο και είναι συμπληρωματικές ή δεν συγκρούονται με άλλες οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες που χαρακτηρίζουν τον αγροτικό χώρο. Στον αγροτικό τουρισμό

έχουμε να κάνουμε με μία ποικίλη προσφορά, ζήτηση και κατανάλωση πόρων, οι οποίοι αποτελούν μέρος της αγροτικής, παραγωγικής και κοινωνικής δομής και τμήμα του αγροτικού τοπίου και περιβάλλοντος. Επίσης στον ίδιο χώρο συνυπάρχουν, συχνά ασύνδετες μ' αυτόν, μορφές τουριστικής δραστηριότητας και προσφοράς (υποδομή και υπηρεσίες) αστικού χαρακτήρα.

Ομάδα με τετράτροχα 4X4 έτοιμη για εξερευνησεις

6. Πολιτιστικός Τουρισμός

Ο Πολιτιστικός Τουρισμός αποτελεί μια ειδική μορφή τουρισμού, όπου το προϊόν συνδέεται μεταξύ άλλων με την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την γνώση των πολιτισμών, των παραδόσεων και του τρόπου ζωής των λαών. Ερευνητές και διεθνείς οργανισμοί έχουν επισημάνει ότι στο μέλλον οι τάσεις ανάπτυξης του τουρισμού θα είναι ιδιαίτερα πειστικές σε βάρος ευαίσθητων περιοχών λόγω του οικολογικού και πολιτιστικού τους χαρακτήρα. Ο τουρισμός αποτελεί ένα φαινόμενο ανθρώπινο και κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό, αλλά μη αναστρέψιμο. Για να παραμείνουν όμως ανεκτές οι επιπτώσεις του στο περιβάλλον γενικά και ειδικά στα μνημεία και στις τοποθεσίες, θα πρέπει να μελετηθεί προσεκτικά και να αποτελέσει σκοπό όλων των επιπέδων μιας σχετικής αποτελεσματικής πολιτικής. Σήμερα παρατηρείται σταδιακά μια σύγκλιση μεταξύ της τουριστικής και της πολιτιστικής πολιτικής, στο βαθμό που οι κοινωνίες συνειδητοποιούν τους κινδύνους από τις αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού. Αποσκοπεί στην αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς για τουριστικούς σκοπούς ενώ ταυτόχρονα ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη γνώση των πολιτισμών, των παραδόσεων και των τρόπων ζωής του τόπου – προορισμού

7. Οικολογικός Τουρισμός ή Οικοτουρισμός.

Η επινοήσή του είναι, το αποτέλεσμα της αύξησης της αναγνώρισης των αρνητικών επιπτώσεων, και της αντίδρασης αυτών οι οποίες προκλήθηκαν από τον μαζικό τουρισμό σε φυσικές περιοχές. Προέρχεται από την παγκόσμια αντίδραση ενάντια στο μαζικό τουρισμό. Είναι η ιδέα του τουρισμού βασιζόμενου στον φυσιολατρικό τουρισμό, ο οποίος προσφέρει απόλαυση προστατεύοντας παράλληλα τη φύση. Η έννοια του οικοτουρισμού είναι πιθανώς αναμενόμενα ισοδύναμη στο ευρύτατο διαδεδομένο και αυξανόμενο ενδιαφέρον στο φυσικό περιβάλλον και σε αντιστοιχία

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

1. Ήπιες δραστηριότητες τουρισμού.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού σήμερα και ιδιαίτερα όσες συνδυάζονται άμεσα με το φυσικό περιβάλλον αντιμετωπίζονται συχνά ως το μέσον, που πιθανόν θα θεραπεύσει τις κακοδαιμονίες του μαζικού τουρισμού. Όμως η παραπάνω συλλογιστική δεν μπορεί παρά να οδηγήσει, για άλλη μια φορά, σε παραπέρα καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, αν δεν τηρηθούν κά-

ποιοι βασικοί κανόνες που θα διασφαλίζουν όχι μόνο τη διατήρηση της φύσης, αλλά και την μακροπρόθεσμα βιώσιμη ανάπτυξη. Η διασφάλιση της διατήρησης των περιοχών προστασίας της φύσης θα εξαρτηθεί και από τη δυνατότητα αυτές να αποτελέσουν τη βάση της ανάπτυξης και η ανάπτυξη αυτών θα εξαρτηθεί από την επιτυχία των μέτρων διατήρησης και προστασίας.

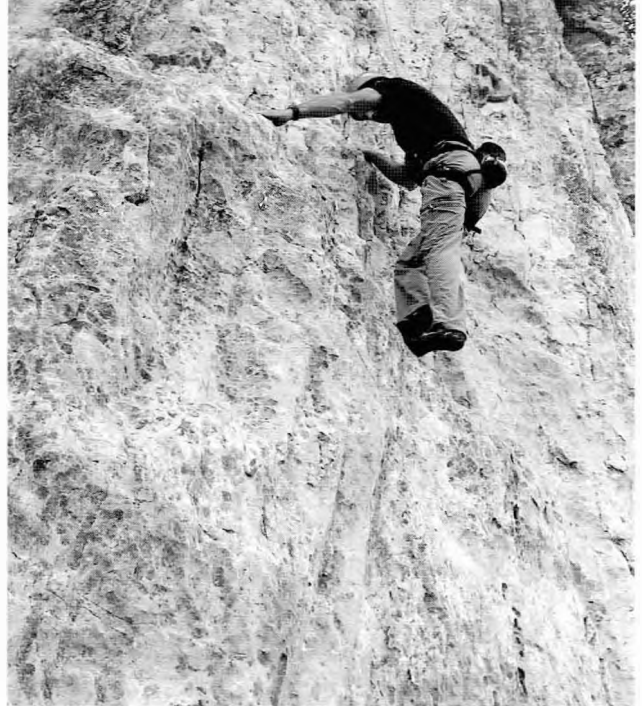
Η «κατανάλωση» των φυσικών πόρων από τον άνθρωπο έχει οδηγήσει στη σημαντική υποβάθμιση και καταστροφή των φυσικών οικοσυστημάτων. Ιδιαίτερα όσον αφορά την άγρια ζωή η κατάσταση και στην Ελλάδα τείνει να γίνει κρίσιμη. Τα απειλούμενα είδη σπονδυλωτών ζώων στην Ελλάδα ανέρχονται σε 112 από το σύνολο των 412 που υπάρχουν. Παραπέρα η ανάπτυξη σε πολλές περιοχές έχει αγγίξει τα όρια, όρια τα οποία υπαγορεύονται από τη φέρουσα ικανότητα του φυσικού χώρου. Η υπερκατανάλωση, σε συνδυασμό με την ανυπαρξία ορθολογικής (πόσο μάλλον οικολογικής) διαχείρισης των φυσικών πόρων δημιουργούν σε πολλές περιοχές ήδη τάσεις συμπίεσης της ανάπτυξης.

Η ανάγκη για τη διατήρηση του φυσικού δυναμικού και της οικολογικής ισορροπίας κάποιων τουλάχιστον περιοχών οδηγεί στη κήρυξη/θεσμοθέτηση περιοχών προστασίας της φύσης (βλ. Στενά Αλιάκμονα, περιοχές NATURA). Οι περιοχές αυτές αποτελούν χώρους όπου η κύρια «χρήση» από τον άνθρωπο είναι η απουσία χρήσης ώστε να αφεθούν να λειτουργήσουν οι φυσικές ισορροπίες, να αποκατασταθούν, να διατηρηθούν και να αναπτυχθούν τα φυσικά οικοσυστήματα και η άγρια ζωή. Ο κύριος λοιπόν στόχος της κήρυξης προστατευόμενων περιοχών είναι η διατήρηση της φύσης, γεγονός που έχει θετικές επιπτώσεις και εκτός προστατευόμενων περιοχών. Η παραπάνω προσέγγιση όμως δεν σημαίνει ότι οι περιοχές προστασίας πρέπει να αντιμετωπιστούν ως αποκλεισμένες νησίδες «αγνής» φύσης - γεγονός άλλωστε μη εφικτό - αλλά στη βάση της δυναμικής των αλληλεπιδράσεων με το γύρω χώρο. Η δυναμική αυτή εκδηλώνεται ιδιαίτερα στο επίπεδο της αντιμετώπισης των προστατευόμενων περιοχών ως δυναμικού ανάπτυξης, ιδιαίτερα όσον αφορά την αναψυχή.

2 Ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας (εμπλεκόμενοι φορείς και ομάδες συμφερόντων)

Στις περισσότερες από τις προστατευόμενες περιοχές και ιδιαίτερα σε ορεινά συγκροτήματα το σύγχρονο μοντέλο έχει οδηγήσει σε εντατικές δραστηριότητες που σχετίζονται κυρίως με την κτηνοτροφία και τη γεωργία. Οι εντατικές αυτές δραστηριότητες, σε συνδυασμό και με τις υπόλοιπες χρήσεις γης, συνθέτουν ένα πλέγμα εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων που συχνά έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση ή και την καταστροφή τους. Η υποβάθμιση αυτή των φυσικών πόρων έχει άμεσες επιπτώσεις, τόσο στους βιότοπους όσο και στην ανάπτυξη των ευρύτερων περιοχών που περικλείουν. Κατά συνέπεια η ένταση της ανάπτυξης στις περιοχές αυτές, σε συνδυασμό με τις συγκρούσεις χρήσεων γης, τα ποικιλόμορφα συμφέροντα και το σύνθετο πλαίσιο της διοικητικής παρέμβασης, συνθέτουν ένα μωσαϊκό χρήσεων και διαφορετικών συμφερόντων, το οποίο σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να συνυπολογίζεται στη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών.

Με βάση τις διαπιστώσεις αυτές είναι αναγκαία η συμμετοχή των βασικών εμπλεκόμενων

Αναρρίχηση βράχου

στη χρήση των προστατευομένων περιοχών, σε τοπικό επίπεδο. Η συμμετοχή αυτή αποτελεί σημαντική παράμετρο δημιουργίας αλλά και υλοποίησης πολιτικών τόσο για την ανάπτυξη όσο και για τη διατήρηση της φύσης. Από τη μέχρι τώρα εμπειρία στην Ελλάδα προκύπτει ότι συχνά είναι αδύνατο η υλοποίηση πρακτικών προστασίας, είτε επειδή αυτές δεν έχουν γίνει κατανοητές σε τοπικό επίπεδο, είτε διότι επιφέρουν οικονομικό κόστος στον τοπικό πληθυσμό. Παράλληλα, οι συμμετοχικές διαδικασίες συχνά υπάρχουν απλά για τη νομιμοποίηση αποφάσεων, γεγονός που σε κάθε περίπτωση γίνεται αντιληπτό και δημιουργεί αντιδράσεις που συχνά δεν στηρίζονται σε λογικές βάσεις. Επομένως, είναι αναγκαία η εξασφάλιση διαδικασιών συναίνεσης, μέσω σχημάτων, στα οποία οι χρήστες της περιοχής σε τοπικό επίπεδο θα έχουν τόσο τη δυνατότητα έκφρασης γνώμης όσο και την πεποίθηση ότι η συμμετοχή τους αυτή και αναγκαία είναι αλλά και αποτέλεσμα έχει.

3 Η Διεθνής Εμπειρία

Από μια αρχική αξιολόγηση των συστημάτων διαχείρισης-διοίκησης σε άλλες χώρες της Ευρώπης (και ιδιαίτερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης) προκύπτει θότι σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις υπάρχουν κοινά χαρακτηριστικά τα οποία απηχούν σε μεγάλο βαθμό τις σύγχρονες αντιλήψεις για τη διοίκηση και διαχείριση προστατευομένων περιοχών. Τα κοινά αυτά χαρακτηριστικά συνοψίζονται στα παρακάτω:

- ◆ Ύπαρξη τοπικών φορέων διαχείρισης ή/και διοίκησης.
- ◆ Ύπαρξη συντονιστικού ή/και αποφασιστικού κεντρικού φορέα διαχείρισης προστατευομένων περιοχών.
- ◆ Σε όλες τις περιοχές έχουν οριοθετηθεί περιοχές απόλυτης προστασίας οι οποίες περιβάλλονται από ζώνες ελεγχομένων δραστηριοτήτων και οι οποίες έχουν σχεδιαστεί με βάση την πολιτική που ακολουθείται σε κάθε επιμέρους περιοχή.
- ◆ Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ευαισθητοποίηση, την ενημέρωση και την εκπαίδευση του κοινού καθώς επίσης και στην τοπική συναίνεση.

Εναέριο πέραςμα (rappel)

- ◆ Προβλέπονται ολοκληρωμένες διαδικασίες και σχήματα συμμετοχής των τοπικών φορέων καθώς και των επιμέρους ομάδων συμφερόντων.
- ◆ Συμμετοχή μη κρατικών περιβαλλοντικών φορέων και οργανώσεων.

Τα παραπάνω κοινά δεδομένα υλοποιούνται κατά χώρα ή και περιοχή με διαφορετικό τρόπο και με διαφορετική κατά περίπτωση ιεράρχηση.

4. Εκτίμηση της Ελληνικής πραγματικότητας

Με βάση όσα έχουν αναφερθεί παραπάνω, προκύπτουν ορισμένες διαπιστώσεις οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη σε οποιαδήποτε προσέγγιση η οποία θα πρέπει να αφορά την ανάπτυξη (έστω και αειφόρου) σε προστατευόμενες περιοχές. Από μια πρώτη προσέγγιση προκύπτει ότι σημαντικές είναι οι ελλείψεις που αφορούν τη στελέχωση υπηρεσιών σε κεντρικό, περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο. Η έλλειψη αυτή καθιστά αδύνατη οποιαδήποτε ουσιαστική παρέμβαση σε τοπικό επίπεδο, όπου οι μόνες υπηρεσίες που διαθέτουν την αναγκαία υποδομή και το ανθρώπινο δυναμικό είναι οι δασικές. Κι αυτές όμως παρά τη μικρή στελέχωση σε αριθμό, η αρμοδιότητά τους σχετίζεται με δάση και δασικές εκτάσεις και δεν μπορούν να διαχειριστούν συνολικά περιοχές με πολυσύνθετα προβλήματα χρήσεων γης και δραστηριοτήτων (όπως πχ οι υγρότοποι, κλπ).

Οι υπόλοιποι φορείς που εμπλέκονται στην περιοχή, έχουν ως κύριο άξονα την αξιοποίησή της (διευθύνσεις γεωργίας, εποπτείες αλιείας, ΔΕΗ, κλπ) χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους τις ιδιαίτερες και εξειδικευμένες ανάγκες προστασίας.

Η κατάσταση αυτή σχεδόν επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές, αφού στον τοπικό σχεδιασμό οι ανάγκες προστασίας δεν αποτελούν αντικείμενο κάποιας συγκεκριμένης υπηρεσίας. Επί πλέον, η αξιοποίηση των περιοχών αυτών και των φυσικών τους πόρων μπορεί να μη δημιουργεί σημαντικά προβλήματα από κάθε δραστηριότητα χωριστά, οδηγεί όμως σε αρνητικά αποτελέσματα όταν αυτές οι δραστηριότητες αθροίζονται στο χώρο. Πέρα από αυτά υπάρχει, για την προστασία της φύσης και των φυσικών πόρων, ένα πολύπλοκο πλαίσιο αρμοδιοτήτων μεταξύ των φορέων, που πολύ συχνά δημιουργεί αλληλοεπικαλύψεις αλλά και διαφορετικούς στόχους σε επιμέρους υπηρεσίες. Μέχρι τώρα δεν εξασφαλίζεται η χωρική σύνθεση αρμοδιοτήτων και κάποιος ενιαίος σχεδιασμός. Η αναγκαία συνολική θεώρηση, με τα μέχρι τώρα δεδομένα δεν εξασφαλίζεται η χωρική σύνθεση αρμοδιοτήτων και κάποιος ενιαίος σχεδιασμός.

Η αναγκαία συνολική θεώρηση, με τα μέχρι τώρα δεδομένα δεν εξασφαλίζεται ούτε σε τοπικό ή περιφερειακό, αλλά ούτε και σε κεντρικό επίπεδο. Κατά συνέπεια, ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός στις περιοχές αυτές (που εκτός των άλλων σχετίζεται τόσο με θέματα χρήσεων γης και φυσικών πόρων, όσο και με τον αναπτυξιακό σχεδιασμό και την προστασία της φύσης), δεν μπορεί να υπάρξει. Πρέπει να τονιστεί ότι η αδυναμία αυτή δεν έχει αρνητικά αποτελέσματα

μόνο στις προστατευόμενες περιοχές αλλά και στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.

Ένα σημαντικό σύστημα διοίκησης και διαχείρισης των προστατευομένων περιοχών εντάσσεται ουσιαστικά στο υφιστάμενο θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο και τους υφιστάμενους μηχανισμούς, με αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση των υπαρχουσών σχέσεων. Η πορεία της διαφοροποίησης αυτής είναι ανάγκη να αποτελέσει αντικείμενο προγραμματισμού ο οποίος με τη σειρά του θα πρέπει να εντάσσεται στη συνολική στρατηγική του συστήματος διοίκησης και διαχείρισης.

Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε περιοχές προστασίας της φύσης είναι και σκόπιμη και αναγκαία. Όμως για να διασφαλιστεί τόσο η διατήρηση της φύσης, που αποτελεί και το κύριο δυναμικό ανάπτυξης στις περιοχές αυτές, όσο και η μακροπρόθεσμα βιώσιμη ανάπτυξη απαιτούνται συγκεκριμένες και καλά τεκμηριωμένες δεσμεύσεις και προϋποθέσεις οι οποίες σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να έχουν δεύτερη προτεραιότητα.

Συνεχίζεται

Ομάδα paintball στο δάσος